

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมรับผิดชอบของนักศึกษาหลักสูตรภาคปกติ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 กลุ่มประชากรที่ศึกษา
- 3.2 เทคนิคและวิธีการเลือกตัวอย่าง
- 3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย
 - 3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)
 - 3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)
- 3.4 กรอบแนวความคิดและการกำหนดตัวแปร
- 3.5 เครื่องมือวิจัย
- 3.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- 3.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.9 การวัดค่าตัวแปร
- 3.10 สถิติที่ใช้ในการวิจัย
- 3.11 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มประชากรที่ศึกษา

กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรภาคปกติ ทุกเอก ทุกคณะ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ชั้นศาสตราจารย์ปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 136 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ชั้นปี	จำนวนประชากร/ คน	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง/ คน
ชั้นศาสตราจารย์ปีที่ 1	63	33
ชั้นศาสตราจารย์ปีที่ 2	44	22
ชั้นศาสตราจารย์ปีที่ 3	14	7
ชั้นศาสตราจารย์ปีที่ 4	15	8
รวม	136	70

3.2 เทคนิคและวิธีการเลือกตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดเรียงลำดับที่ของประชากรโดยการนำบัญชีรายชื่อของนักศึกษาหลักสูตรภาคปกติ ตั้งแต่ชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ 1-4 มา แล้วกำหนดลำดับที่ 1 ที่นักศึกษาเลขที่ 1 ของชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ 1 เรื่อยไป จนถึงนักศึกษาเลขที่สุดท้ายของชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ 4 คือลำดับที่ 136 ถือว่าเป็นการจัดแบบไม่ลำเอียง

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยต้องการจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 50 % จากประชากรทั้งหมด 136 คน กลุ่มตัวอย่างจึงมีจำนวน 70 คน จากบัญชีรายชื่อนักศึกษาของวิทยาเขต

ขั้นที่ 3 คำนวณหาช่วงที่เลือกสมาชิก โดยเอาจำนวน ประชากร $N = 136$ หารกับจำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง $n = 70$ ช่วงที่จะเลือกสมาชิกคือ $136 \div 70 = 2$ แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยต้องเลือกสมาชิกจากช่วง 1-2 ซึ่งหมายถึง เลขคู่ หรือ เลขคี่

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยเลือกสมาชิกหน่วยแรกโดยให้ผู้ช่วยนักวิจัย หมุนเหรียญ 5 บาท ซึ่งกำหนดว่า หากเป็นด้านหัว ให้เริ่มเก็บข้อมูลที่ เลขคู่ หากเป็นด้านก้อย ให้เริ่มเก็บข้อมูลที่ เลขคี่

ขั้นที่ 5 ผู้ช่วยนักวิจัยหมุนเหรียญและผลออกมา คือ เหรียญเป็นด้านก้อย จึงเริ่มเก็บข้อมูลที่ เลขคี่ คือ 1,3,5,...136 ตามลำดับ

3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับพฤติกรรมรับผิดชอบของนักศึกษาศาสนศาสตร์ภาคปกติ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.2542, รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2549 (Self Assessment Report, SAR), หนังสือคู่มือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี และหลักสูตร ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน , เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก ของประดินันท์ อูปรมย์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-

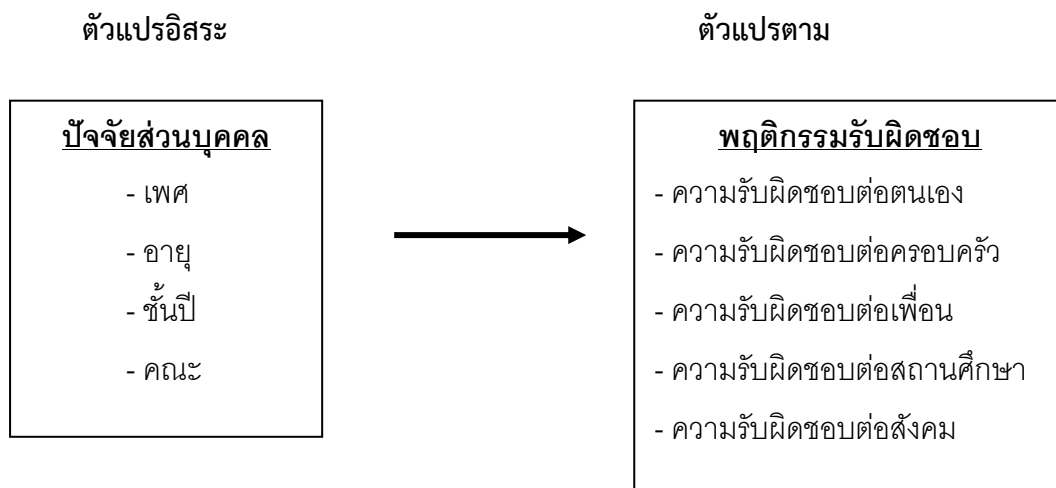
ธรรมมาธิราช, ตำราขั้นสูงทางจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์: ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล ของดวงเดือน พันธุนาวิน , หนังสือจริยธรรม: ทฤษฎีและการพัฒนา ของน็อน พิณประดิษฐ์ และผลงานวิจัยต่างๆ เช่น จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบ

ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่นความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความพึงพอใจในวิชาชีพพลศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของศิษย์ของวิทยาลัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นต้น

3.4 กรอบแนวความคิดและการกำหนดตัวแปร

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมกับพฤติกรรมรับผิดชอบ ของดวงเดือน พันธุนาวิน,งานวิจัยเรื่องจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น

สมวาสนาชนเมธีกุล เป็นต้น และสรุปเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังนี้



แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวความคิดและการกำหนดตัวแปร

3.5 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบผสมผสานระหว่างแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) กับแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งการสร้างเครื่องมือได้ประยุกต์ใช้หลักการและวิธีการสร้างเครื่องมือของไลเคิร์ต (Likert) และสมวาสนา รัตนเมธีกุล แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าด้านพฤติกรรมรับผิดชอบ

- 2.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง มี 5 ข้อ
- 2.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว มี 5 ข้อ
- 2.3 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน มี 5 ข้อ
- 2.4 ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา มี 5 ข้อ
- 2.5 ความรับผิดชอบต่อสังคม มี 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Questions) เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมรับผิดชอบ

3.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยได้จัดลำดับไว้ ดังนี้

3.6.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับจิตลักษณะและพฤติกรรมรับผิดชอบด้านต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.6.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

3.6.3 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตาม

แบบของไลเคิร์ต (Likert)

3.6.4 นำเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง (Validity) ความเหมาะสมทั่วไปรวมทั้งตรวจสอบภาษาที่ใช้ เนื้อหาและปรับปรุงแก้ไข นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจแก้จากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทำการทดลอง (Try-out) ใช้กับนักศึกษา คฤหัสถ์ภาคปกติเข้า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)¹ และได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.97

3.6.5 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำอีกครั้ง

3.6.6 จัดพิมพ์เครื่องมือ เป็นฉบับจริงและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for the social sciences / personal computer plus (SPSS / PC +)

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์มีดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในเครื่องมือที่ได้รับคืนมา
2. แจกแบบสอบถามตามข้อ 1 และตรวจให้คะแนนแต่ละฉบับเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. นำผลการแจกแบบและคะแนนมาหาค่าทางสถิติ ดังนี้
 - 3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage)
 - 3.2 ระดับพฤติกรรมรับผิดชอบ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 - 3.3 หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรกับระดับพฤติกรรมรับผิดชอบ วิเคราะห์หาค่าไค-สแควร์ (Chi-square)

3.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.8.1 ทำหนังสือกราบขออนุญาตต่อรองอธิการบดีวิทยาเขตอีสาน โดยผ่านผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ เพื่อขออนุมัติในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.8.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากนักศึกษา คฤหัสถ์ภาคปกติ มหาวิทยาลัย-มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

¹ ผศ.เชาว์ อินโย, *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย, ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเลย, บริษัทเพ็ญพรินต์ติ้ง จำกัด, 2542, หน้า 227.*

3.9 การวัดค่าตัวแปร

3.9.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1) เพศ แบ่งเป็น () 1 ชาย () 2 หญิง
- 2) อายุ ให้ตอบตามความเป็นจริง อายุ.....ปี .
 - 3) ชั้นปี แบ่งเป็น () ชั้นปีที่ 1 () ชั้นปีที่ 2 () ชั้นปีที่ 3 () ชั้นปีที่ 4
 - 4) คณะ แบ่งเป็น () คณะมนุษยศาสตร์ () คณะสังคมศาสตร์ () คณะศึกษาศาสตร์

3.9.2 ตอนที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมรับผิดชอบ กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ

- ทุกวัน ให้น้ำหนักคะแนน 5
 วันเว้นวัน ให้น้ำหนักคะแนน 4
 บางวัน ให้น้ำหนักคะแนน 3
 นานๆครั้ง ให้น้ำหนักคะแนน 2
 ไม่ปฏิบัติเลย ให้น้ำหนักคะแนน 1

โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการแปรผลดังนี้

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

(ขีดจำกัดบนของชั้นแรก = ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก + ขนาดชั้น - 0.01)²

ค่าเฉลี่ย **แปรผล**

- 4.20 - 5.00 ดีมาก
 3.40 - 4.19 ดี
 2.60 - 3.39 ค่อนข้างดี
 1.80 - 2.59 พอใช้
 1.00 - 1.79 ปรับปรุง

ในการแปรผลพฤติกรรมรับผิดชอบเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ แบ่งคะแนนเป็น 2 ระดับ ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนจากสูตรดังนี้³

² สำเร็จ จันทรสุวรรณและสุวรรณ บัวทวน,ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Social Science Research Methodology), ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547, หน้า 245.

³ เรื่องเดียวกัน.

$$\frac{\text{ขนาดชั้น}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{2}$$

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{125 - 60}{2} = 33$$

(ขีดจำกัดบนของชั้นแรก = ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก + ขนาดชั้น - 1)

ช่วงคะแนนเฉลี่ย แปรผล

60 - 92 ความรับผิดชอบน้อย
93 - 125 ความรับผิดชอบมาก

3.10 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าไค-สแควร์ (Chi-square)

3.11 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบตารางและบรรยายประกอบใต้ตาราง